

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1404 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woosyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
Xuseynova Abira Amanovna	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
Abdurasulova Gulrux Habibullayevna	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinov Elyorjon qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
Asatova Dildora Aslamovna	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
Mirxalilova Nargiza Akbarovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
Mitaliboyeva Dildora	
Koxlear implantli bolalarning eshituv-nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
Nartayeva Shahnova Yulchibayevna	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
Normatova Nilufar Komilovna	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
Qodirov Jurabek Mamatsimonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model	83
Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi	
"Sab'ay sayyor" asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдулманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования	124
Уразова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махалля" в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari	175
Masharipova Dilfuza Muxammadjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari	229
Yaqubova Shoir Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoxulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Difuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Olloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonalashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ilhom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'liqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohibaxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

Maktab—oila—mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqqa ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfilla qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeve Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlar va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
Shermatova Manzura Ikromjanovna	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
Suyunov Navro'z Alisher o'g'li	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
Uktamova Navruza Botir qizi	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
Umarov Aziz Avazovich	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
Xatamova Nilufar Xaydarovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
Xayitova Firuza Abdullayevna	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
Yoziyeva Umida Lutfullayevna	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
Zakirova Dilfuza Sayidolimovna	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
Ахмедова Мукаддас Ходиматовна	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна	
"Qurilish konstruksiyalari" fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
No'manova Soxiba Ergashboyevna	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
Нурматова Фируза Муминовна	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
Фаттахова Д. А.	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
Hamraqulova Gulandom Sodiqli qizi	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
Sobirov Zahriddin Sadriddinovich	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
Yaqubova Dinora Bahodirovna	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li	

The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education	622
Kamoliddinova Diyora Jaloliddin qizi	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	626
Xudoynazarova Moxira Xakimovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish	629
Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash	633
Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna	
Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni	638
Po'latova Marjona Inomjon qizi	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	643
Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish	646
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari	650
Gaparova Mastona Safaraliyevna	
Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish	654
Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	657
Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra	
Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes	665
Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi	
Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish	668
Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li	
Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyaning bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati	672
Usmonov Umid Allayorovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish	676
Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinovna Sadriiddinova	
Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida	681
Ergashev Nozim Nabiyeovich	
Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers	684
Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi	
Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash	687
Karimova Charos Abduhalim qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari	691
Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi	
"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili	695
Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich	
Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar	699
Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li	
Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	705
Zokirova Nargiza Akbarjonovna	
Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari	710
Eshnazarova Farida Jo'raqulovna	
Ta'lim islohotlari sharoitida genderga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	714
Yaxyayeva Sojida Abduraximovna	
Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi	718
Berdiyeva Malika	
Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish	721
Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi	

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundizxan Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	770
Saidova Dilbar Erkinovna	
Ingliz tili o'qitishda integrativ (CLIL) texnologiyasining boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun mos modellarini ishlab chiqish	773
Xakimova Xosiyat Jurayevna	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari	776
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna, Odiljonova Shoxsanam Abdug'appon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jismoniy sifatlarni rivojlantirishda innovatsion o'yin metodlarining ahamiyati	785
Ikromov Ilxom Muxamadrasimovich	
Tabiat tasvirining adabiy janrlarga ko'ra o'ziga xosliklari	790
Fozilova Mohigul Farxodovna	
Методические подходы к развитию прагматической компетентности старшеклассников на основе чтения аутентичных материалов	794
Исаматдинова Машхура Икромжон кизи	
O'zbek tilida "zahar" konseptining leksik-semantik va pragmatik xususiyatlari	799
Shokirov Sherati Ibrohimovich, Baxramov Xabibillo Sadikovich	
Integrativ modulli o'qitish tizimi samaradorligining miqdoriy va sifat tahlili	803
Nurmanova Nazira	
Sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati	807
Toshova Shaxnoza Tojnorovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining boshlang'ich sinf o'quvchilariga harakatga doir masalalarni klaster metodida o'rgatish	811
Badalov Dilmurod Abdixalilovich	
Ona tili darslarida o'quv lug'atlaridan foydalanishning o'quvchilarning og'zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirishdagi didaktik asoslari	817
Ahmedova Adiba Ulug'bek qizi	
Philosophical Aspects and Analysis of the Regularities of the Formation of Geo-Economic Thinking	822
Ubaydullayev Islomjon Abdullayevich	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini sun'iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanishga tayyorlashning pedagogik asoslari	826
Xudayqulova Fazilat Bo'riyevna	

Boshlang'ich ta'lim va tarbiya jarayonida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining (Media/Mass Communication) roli.....	831
Bo'ronova Dilrabo Ne'matullayevna	
Inkluziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish	835
Karimova Zulfiya Abduraxmanovna	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi.....	839
Murodova Sarvigul Raxim qizi	
Модернизация кадровой политики дошкольных учреждений через инновационные мониторинговые механизмы	843
Ким Нигора Каримовна	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining metodik kompetentligini ergonomik yondashuv asosida rivojlantirish	847
Usmonova Xafiza	
Pedagogik improvizatsiya asosida talabalar o'quv faoliyatini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	852
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Talabalar orasida ilmiy-pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish	857
Nurmatova Madina Odiljon qizi, Qo'shoqova Farangiz Azizbek qizi	
O'quvchi-yoshlarni oilaga nisbatan ma'naviy-axloqiy va qadriyatli munosabatlarga tayyorlash – ijtimoiy-pedagogik zaruriyat sifatida	861
Xaydarov Oxunjon Murodjonovich	
Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda mustaqil ta'limning ilmiy-metodik ahamiyati	866
B. Normamatova	
Talabalarda pedagogik e'tiqodni shakllantirishning variativ modeli va uning asosiy komponentlari	869
Bahranova Hulkar Bahran qizi	
Konvensial yondashuv asosida talabalarni mustaqil ta'lim olish samaradorligining didaktik imkoniyatlarini rivojlantirish.....	872
Berdiyev Bahodir Ravshanovich	
Kontekstli yondashuvga asoslangan o'quv-ijodiy faoliyatning turlari	875
Botirova Zilola Nodirovna	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish.....	878
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinflarida ta'lim o'quvchilarga sonlar haqida ma'lumot berish	882
Hakimova Zulfizar Umrzoq qizi	
Biologiya ta'limida elektron ta'lim (E-Learning) va aralash ta'lim (Blended Learning) texnologiyalarining samaradorligini tahlil qilish.....	886
Kozimov Akbarjon A'zamjon o'g'li	
Alisher Navoiy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiyaga oid fikrlari tahlili.....	891
M. Ibragimova	
Integratsiyalashgan dars ta'limiy faoliyat samaradorligini ta'minlovchi muhim omil sifatida	894
Mahmatqulova Xosiyat Bobomurod qizi	
Tarbiyalanuvchilarni xalq og'zaki ijodi namunalari asosida ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning mazmunini ochib berish.....	897
Murodillayeva Durdona Dilmurodovna	
Sun'iy intellekt davrida bolalar adabiyoti: raqamli qahramonlar, interaktiv ertaklar va bolaning ijodiy tafakkuri rivoji	900
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Sharipova Iroda Rashid qizi	
Qadimgi va o'rta asr mutafakkirlarining matematika fanining shakllanishi va rivojlanishidagi o'rni	903
Quvvatova Ozoda Gulbek qizi	
Shaxs xolistik rivojlanishi – psixologik-pedagogik muammo sifatida	906
Rashidova Xurriyat Sulaymonova	
Bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari.....	908
Ravshanova Kamola Toxirovna	
Matematikaga rivojiga ulkan hissa qo'shgan olimlar	911
To'rayeva Kamola Vosidjon qizi	

Umumiy o'rta ta'limda mexanika masalalarini yechish metodikasi va o'qitish jarayonining didaktik asoslari	914
<i>Toxirova Maxfuzaxon Otaqo'ziyevna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagogalarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	916
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
TRIZ va kreativ pedagogika: boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish	919
<i>Ortiqova Zulfiya Nurmaxammatovna, Fayzullayeva Nazokat Uchqunovna</i>	
Maktab ta'limi uchun mobil ilova yaratishda MIT APP inventor platformasidan foydalanish	922
<i>Tangirov Xurram Ergashevich, Xo'jamqulova Dilso'z Bahodir qizi</i>	
Pedagogical Methods for Improving Students' Creative Thinking as they Learn	927
<i>Akhmedov Alisher Astanovich, Yarmuhamedov Nabijon</i>	
Implementation Outcomes and Development Prospects of the Social And Legal Club in the Secondary Vocational Education System as a Tool for Delivering Social Services	932
<i>Makhmudova Ugiloy Baxtiyarovna</i>	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	935
<i>Chakkanov Fakhriddin Xusanovich</i>	
Current Research and Suggestions on The Impact of Physical Activity on Adolescents' Mental Health	938
<i>Irgashev Shokhruxh Khasanovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan zamonaviy pedagogik talablar	941
<i>Gaziyeva Nigora shamsiddinovna, Abdiraxmonova Nilufar Muxiddinovna</i>	
Eshituv va fonematik idrokni rivojlantirishda neyropsixologik o'yin usullari	945
<i>Lutfullayeva Sadoqat Muzaffar qizi, Axmedova Zuxra Mirzabekovna</i>	
Metodlarning turlari va nazariy asoslari	948
<i>Murodova Durdona Rayimjon qizi, Ashurova Hulkaroy Ma'rufjon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining tizimli tafakkurini rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligini aniqlash: pedagogik tajriba-sinov natijalari va matematik-statistik tahlil	952
<i>Mustafaqulova Dildora Ismatullayevna</i>	
Raqamli texnologiya ta'limga imkoniyatmi yoki xavf?	960
<i>Otanazarova Mehriniso Abdusharif qizi</i>	
Zamonaviy sharoitlarda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni olib borish uslubiyoti va unga qo'yilayotgan talablar	963
<i>Ortiqova Nargiza Akramovna, Suvonqulova Muxabbat Otamurot qizi</i>	
Interactive Grammar Learning Methods and their Significance for Non-Philological Education Students .	969
<i>Almatova Umida Islomovna</i>	
Berilganlar bazasi konsepsiyalarining evolyutsiyasi va zamonaviy rivojlanish bosqichlari.....	975
<i>Nosirova Shohista Elmurodovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda milliy g'urur hissini shakllantirishda tarbiyachining pedagogik ahamiyati.....	980
<i>Kadirova Shaxnoza Xudoyberdiyevna</i>	
Autentik matnlar orqali o'quvchilarda o'qishga motivatsiya shakllantirish	987
<i>Usmonova Gulhumor Qo'ldashboy qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida "Aralash ta'lim (Blended Learning)" texnologiyasining joriy etilishi.....	991
<i>Sh. D. Ablakulov</i>	
Ko'paytirish amalini o'rgatishga zamonaviy yondashuv (suv vositasida)	995
<i>Ismoilov Bobur Toxirovich</i>	
WEB dasturlash fanining ahamiyati va rivojlanish tendensiyalari.....	1000
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyeich, Abdullayev Javohirbek Zokirjon o'g'li</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida metakognitiv kompetentlikni rivojlantirishning nazariy-metodik xususiyatlari	1005
<i>Sattorova Go'zalxon Mamadaminovna</i>	
Reflective Technologies of Development of Sanogen Thinking in Students.....	1010
<i>Ismailov Murodulla Kahramonovich</i>	
Tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik asoslari.....	1014
<i>Avazova Farangiz Ixtiyor qizi</i>	

Surxon adabiy maktabi: Usmon Azim va Shafolat Rahmatulla Termiziy ijodi.....	1022
<i>Xolboyeva Dilafruz Xayrulla qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy mazmundagi masalalar asosida ijodiy fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish	1026
<i>Ahmadjonova Intizor Iqboljon qizi, Dehqonova Mahliyo Shuhrat qizi</i>	
Tarbiyalanuvchilarda miqdor va son tushunchalariga doir ta'limiy o'yin faoliyatlari jarayonida ixtiyoriy diqqatini shakllantirish.....	1030
<i>Quysinova Shahlo Nasim qizi</i>	
Alaliyali bolalar bilan logopedik ishning tizimli yondashuvi	1035
<i>Irkinova Irodaxon Temirovna</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarni eshitish va talaffuzga paralel ravishda rivojlantirish: integratsiyalashgan yondashuv	1040
<i>Raximova Mahliyo Xasanboy qizi</i>	
Gender xususiyatlarning ijtimoiy shartlangan ko'rinishlari	1043
<i>Yulduzxon Mirzaaxmedova</i>	
Oliy ta'limda muhandislik fizikasi fanini o'qitishning didaktik imkoniyatlarini takomillashtirish	1047
<i>Butayeva Nargiza Buriboyovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kreativ kompetentligini integrativ yondashuv asosida shakllantirish modeli.....	1051
<i>Askarova Zilolaxon Nurmuhomadovna</i>	
Sun'iy intellekt asosida ta'limni individuallashtirishning pedagogik asoslari.....	1055
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Toxirova Muattarxon Isroil qizi</i>	
Matematik fizika tenglamalari fanini o'qitishda yuqori tartibli differensial tenglamalar bo'limining o'rni va ahamiyati	1060
<i>Murzambetova Mexriban Begdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan hamkorlikni tashkil etish metodikasi	1064
<i>Fayziyeva Madinabonu Sohibjon qizi</i>	
O'tkir Hoshimovning realistik xarakter yaratish mahorati.....	1070
<i>Nortoijiyev Muxammad</i>	
Bolalar adabiyoti asarlarini tahlil qilishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning imkoniyatlari.....	1073
<i>Xujamqulova Iroda Faxriddinovna</i>	
O'quv jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning bolalarda bilish faolligini rivojlantirishdagi ahamiyati	1078
<i>Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Maktab o'quvchilarida mustaqil ta'limni tashkil etish, o'tkazish va baholash metodikasi.....	1083
<i>Musayeva Gulnoza Yo'ldosh qizi</i>	
Bo'lg'usi pedagoglarda estetik kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	1087
<i>Bozorova O'g'iloy Komilovna</i>	
"Tekstari teorema" innovatsion pedagogik texnologiyasi	1093
<i>Yandasheva Sevara Ne'matjonovna</i>	
Technologies for Forming Students' Communicative Competence Based on Interdisciplinary Integration.....	1096
<i>Umida Eshmirzayevna Mamatkulova</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirishda elementar matematikaning o'rni	1101
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Badridinov Nusratbek Xusniddin o'g'li</i>	
Zamonaviy muhandisni tayyorlash texnologiyasi – kasbiy kompetentlikni shakllantirish imperativi sifatida	1105
<i>Axmedova Aziza Shokir qizi</i>	
Yengil atletika sportchilarida yadro itqitish harakati biomexanik ko'rsatkichlarining texnik samaradorlikka ta'siri	1110
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining sun'iy intellektdan foydalanish kompetensiyasini shakllantirish	1114
<i>Artikova Nargiz Shuxratovna</i>	
O'quvchilarni tayanch hayotiy kompetensiyalar orqali iqtisodiy bilimlarini shakllantirish	1118
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Sayfullayeva Dilnoza Amrullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirishda interfaol ta'lim metodlarining pedagogik samaradorligi.....	1123
<i>Ortiqova Zulfiya Nurmaxamatovna, Oripova Shaxzodaxon Otamurod qizi</i>	

Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni ma'naviy tarbiya faoliyatiga tayyorlashning pedagogik mexanizmlari.....	1127
Rahmatjonzoda Ahrorjon Ahmad o'g'li	
Ta'lim transformatsiyasi sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish pedagogik muammo sifatida	1130
Beknazarova Muxlisa O'tkir qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda oila va maktab hamkorligi	1135
Mamadaliyeva Gavxarxon Asiljonovna	
Pedagogik amaliyotda pedagogik mahoratni rivojlantirishning nazariy–amaliy asoslari	1139
Yunusova Feruza Maxamadolim qizi	
O'quvchilarda milliy xarakter xususiyatlarini rivojlantirishning pedagogik aspektlari	1143
Hasanova Gulmira Hoshimjanovna	
Maktab yoshidagi o'quvchilarga she'riy asarlarni o'qitishga doir ayrim metodlar (O. Matjonning "Orolga yordam" she'ri asosida).....	1147
Alxiev Sitora Raximqul qizi	
Sport travmalaridan keyingi reabilitatsiyada jismoniy tarbiya vositalaridan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari	1150
Begimqulov Oltiboy Jo'rayevich	
Demografik vaziyatning mohiyati va tarkibi	1155
Bomurodov Sanjar Bkmurodovich	
Problems of Developing the Terminology System of the Uzbek Language.....	1159
Dilnoza Yuldasheva Bkmurodovna	
Tarbiya darslarida guruh va jamoaviy o'yinlar orqali muloqot madaniyatini shakllantirish	1163
Menlibayeva Azima Oralbayevna	
Raqamlashtirilgan ta'limda talabalarni tanqidiy fikrlash asosida kommunikativ kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari.....	1166
Nuritdinova Xurshida Narpulatovna	
Raqamli ta'lim vositalarining boshlang'ich ta'limdagi afzalliklari	1169
Sattorova Mohira	
The Importance of Teaching Physics Through Modern Educational Trends	1172
Sharofutdinov Ikboljon Usmonjon ugli	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy rivojlanishida gender rollar nazariyasining amaliy ahamiyati	1176
Tolipova Noilaxon Nodir qizi	
Interfaol metodlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik madaniyatini shakllantirish	1183
Umida Bovanova Abdurahobovna, Bo'riboeva Navbahor Faxriddinov	
Zamonaviy ilg'or xorijiy tajribalar asosida qon aylanish tizimi mavzusini o'qitishning innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari	1186
Xaqberdiyeva Sh. T.	
Ingliz tili darslarida kreativlikni oshirishda kuzatiladigan muammolar va ularni yechishga doir pedagogik yondashuvlar.....	1190
Yusupov Lutfullo Sayitturayevich	
Informatika fanini o'qitishda qo'llaniladigan innovatsion ta'lim texnologiyalari ("Axborotlarni kodlash" mavzusi misolida).....	1194
Temirova Gulbahor G'ulomovna, Yusupova Nodira Nurdinova	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	1201
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Innovatsion ta'lim sharoitida "maktabgacha ta'limda menejment" fanini o'qitishning didaktik imkoniyatlari	1204
Astanakulova Manzura Buribayevna	
Milliy qadriyatlar vositasida o'quvchilarni chet tili o'rganish qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi.....	1209
Toshturdiyeva Xurshida Erkinovna, Elmurodova Dildora Erkinovna	
Talabalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishda individual yondashuvning nazariy asoslari	1212
Islomov Eldor Yusupovich	
Pedagogik jarayon subyektlarining intellektual imkoniyatlarini diagnostik o'rganish va korreksiyalash metodikasini takomillashtirish	1215
Sattorova Malikaxon Abdug'afur qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	1220
Марупова Дилфуза Давроновна	

Ta'lim jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarni mantiqiy fikrlashga o'rgatish.....	1226
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Bahodirova Mohinur Azamat qizi</i>	
Buxoro xonlariga pir bo'lgan Dahbediylar.....	1231
<i>Kandaxarov Anvarjon Xasanovich</i>	
Formativ baholash natijalaridan ta'lim sifatini yaxshilashda foydalanish.....	1236
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi</i>	
Современные тенденции развития в подготовке юных волейболистов с использованием инновационных технологий.....	1239
<i>Имомов Сирожиддин Илхомович</i>	
Современное развитие гандбола, основы технико-тактической подготовки и методика обучения в кружках.....	1244
<i>Оринов Облакул Жумаевич</i>	
Теоретико-методические основы баскетбола и современные тенденции его развития.....	1248
<i>Ачилов Ойбек Хакимович</i>	
O'zbekistonda ekoturizmni rivojlantirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi: holat, muammolar va rivojlanish istiqbollari.....	1252
<i>Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich, Raximjonova Maxliyon Zokirjon qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosida talabalarning dasturlash kompetensiyalarini rivojlantirish.....	1257
<i>Saidov Usmon Bahron o'g'li</i>	
Современные методы устранения заикания у подростков.....	1260
<i>Абдухалимова Муниса Абдурашид кизи</i>	
O'quvchilarda innovatsion yondashuv orqali ma'naviy-axloqiy tarbiya berishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1264
<i>Xamidova Shaxnoza Nuraliyevna</i>	
Iqtidorli futbolchilarni tanlab olishning nazariy asoslari.....	1268
<i>Salayev Taxirbek Kamiljanovich, Atajanov Adilbek Yuldashevich</i>	
Sun'iy intellektning talabalarda analitik fikrlashga ta'siri.....	1274
<i>Abduhakimova Muslima Bahodir qizi</i>	
Raqamli interpretatsiya: vizual tahlil kompetensiyasini rivojlantirishda immersiv texnologiya va kognitiv yuklanishni optimallashtirish.....	1277
<i>Anvarxo'jayeva Dilinur Otabek qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining sun'iy intellektidan foydalanish kompetensiyasini shakllantirish.....	1282
<i>Artikova Nargiz Shuxratovna</i>	
Ekologik turizmning tabiatga ma'naviy-estetik munosabatni rivojlantirish imkoniyatlari.....	1286
<i>Aymatov A. Q., Turayeva Dildora Shuhratovna</i>	
O'quvchilarda milliy tuyg'ularni shakllantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	1289
<i>Begmatova Nasiba Safarbayevna</i>	
Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda duduqlanishni korrektsiyalashning pedagogik texnologiyasi.....	1293
<i>Boxodirova Gulasalxon Ibroximovna</i>	
Jismoniy tarbiya va sog'lomlashtirish mashg'ulotlarida lotin va yunon terminlarining o'ri.....	1296
<i>Burxonova Guyaxon Gulomovna</i>	
Ta'lim jarayonlarida sinergetik kompetensiyalash orqali integrativ yondashuvni amalga oshirish.....	1300
<i>Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich</i>	
Montessori metodikasining tarixi, tamoyillari va ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitishdagi o'ziga xos usullari.....	1304
<i>Jo'raqulova Gulruh Murot qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-pedagogik kompetentligini rivojlantirish holati va muammolari.....	1307
<i>Karimov Ravshanbek Rizomatovich</i>	
Methodology for the Integrative Development of Students' Educational and Creative Activities in Teaching Fine Arts.....	1312
<i>Kurbanova Shohsanam Bakhodirjon kizi</i>	
Kurash sport turining jismoniy tarbiya tizimida tutgan o'ri va uning rivojlanish omillari.....	1315
<i>Mamadova Feruzaxon Mirzaaxmad qizi, Akbarova Nasibaxon Abdumalik qizi</i>	
Kurash sport turining texnik-taktik rivojlanishi va uning jismoniy tarbiyadagi pedagogik ahamiyati.....	1319
<i>Mamadova Feruzaxon Mirzaaxmad qizi, Eminjonova Zahro Dilmurodjon qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning intellektual qobiliyatini falsafiy bilimlar asosida rivojlantirish shakllari.....	1323
<i>Mamatqulova Shaxnoza O'ktam qizi</i>	

Using Debate, Role-Play, and Drama as Tools for Developing Oral Skills in English	1326
Menglibekov Reynazar Mukhammetkarim-uli	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida supervayzerlik qobiliyatlarini rivojlantirishning psixologik determinantlari	1329
Mirzayeva Muhayyo Ruziyevna	
Methodology for Developing Patriotic Education in Students Through Ideas of National Heroism	1334
Nomanova Ma'rifat Abdillayevna	
Shaxsda kasbiy tafakkur namoyon bo'lishining psixologik mexanizmlari	1337
Olimova Fotima Botirovna	
Interaktiv ta'lim muhitida talabalarning badiiy-kompozitsion didini shakllantirish pedagogik mexanizmlari (rangtasvir fani misolida)	1341
Omonqulova Dildora Xusniddin qizi	
Triz va kreativ pedagogika: boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish	1348
Oltiqova Zulfiya Nurmaxamatovna, Fayzullayeva Nazokat Uchqunovna	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayonlarini takomillashtirish	1351
Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash-konstruktorlik ko'nikmasini rivojlantirishning muhim yo'nalishlari (muhandislik ta'lim yo'nalishlari misolida)	1355
Salomov Ilhom Salimovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini PIRLS tizimi asosida baholashga o'rgatish	1359
Samidjonova Muxabbat Xoliqjonovna	
"Nurli maskan" ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalarida aniq va tabiiy fanlarni integrativ o'qitishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyat sifatida	1362
Sobirova Mashxura Ubaydullayevna	
Sun'iy intellekt va simulyatsion o'yinlardan foydalanib iqtisodiy tafakkurni shakllantirish metodikasi	1365
Sodiqova Nigora Turayevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida virtual texnologiyalar vositasida axborot kompetentligini rivojlantirish tizimi	1368
Suvonqulova Aziza Abdurazzoq qizi	
Rahbarlarning psixologik farovonligi: oila-kasb muvozanati, oilaviy munosabat va kasbiy qoniqishning o'zaro ta'sir mexanizmlari	1371
Teshayev Sobit Sodik o'g'li	
Tibbiy ta'limda refleksiv ko'nikmalar: O'zbekiston va dunyo tajribasi	1374
Toshmatova Moxizatxon Inomidin qizi	
Boshlang'ich tayyorganlik bosqichidagi yosh voleybolchilarning mashg'ulot jarayonini texnik va taktik nazorat qilish metodikasi	1377
Xakimov Saydullo Tulanboyevich	
Kadrlarni boshqarishda strategik va tezkor qarorlar uyg'unligini ta'minlashning tashkiliy-boshqaruv asoslari	1380
D. A. Xodjimatrova	
Jismoniy imkoniyatlari cheklangan yoshlar uchun sport va jismoniy faollikning ahamiyati	1385
Zafar Xudaykulov	
Raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlar asosida ta'lim samaradorligini oshirish	1388
Yusupova Munisa	
Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	1391
Zokirova Nargiza Akbarjonovna	
Til kompetentligining kognitiv tilshunoslik bilan aloqasi boshlang'ich sinflar misolida	1395
Zokirova Sohiba Muhtoraliyevna, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi	
Структура и основные характеристики креативности личности студентов педагогических вузов	1398
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari	1403
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyasini joriy qilish orqali samaradorlikka erishish	1409
Bolibekov Alisher Abdusalomovich	

Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	1412
Djumayeva Dildora Isroilovna	
Kompetentlik tushunchasi: o'qituvchilarning kasbiy kompetentligiga qo'yiladigan zamonaviy talablar.	
O'qituvchining shaxsiy va kasbiy sifatlari.....	1416
Hayitboyeva Nilufar G'anijonovna	
Tilshunoslikda lingvopoetikaning o'rganilishi	1421
Maxammatova Feruza Olimovna	
O'zbekistonda virtual muzeylar va ularning tarbiyaviy imkoniyatlari.....	1424
Voxidova Norposhshaxon Xabibullayevna, Yusupova Mohinur Ulug'bekovna	

EMOTSIONAL INTELEKTNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Yarmatov Raxmboy Baxramovich

Jizzax davlat pedagogika universiteti
pedagogika fanlari doktori, professor

Annotatsiya: Ushbu maqola emotsional intellekt tushunchasining mazmun-mohiyatini har tomonlama yoritishni maqsad qiladi. Unda emotsional intellektning kontseptual asoslari, uni izohlovchi nazariy yondashuvlar hamda professional muhitdagi ish faoliyatiga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqot emotsional intellektning nazariy poydevorini chuqur anglash va ish samaradorligini oshirishdagi amaliy ahamiyatini aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: emotsional intellekt, professional muhit, o'zini anglash, o'zini boshqarish, motivatsiya, empatiya, ijtimoiy ko'nikmalar.

Abstract: This article aims to provide a comprehensive analysis of emotional intelligence by exploring its conceptual foundations, examining the theoretical models that explain its structure, and assessing its relevance to workplace performance. The study deepens the theoretical understanding of emotional intelligence and highlights its practical significance in improving job effectiveness within professional environments.

Key words: emotional intelligence, professional environment, self-awareness, self-regulation, motivation, empathy, social skills.

Аннотация: Данная статья направлена на всестороннее раскрытие содержания эмоционального интеллекта. В работе анализируются концептуальные основы эмоционального интеллекта, теоретические модели, объясняющие его структуру, а также влияние эмоционального интеллекта на профессиональную деятельность. Исследование способствует более глубокому пониманию теоретической базы эмоционального интеллекта и его практической значимости в повышении эффективности труда.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, профессиональная среда, самосознание, саморегуляция, мотивация, эмпатия, социальные навыки.

KIRISH

Bugungi kunda zamonaviy ta'lim tizimida emotsional intellektning uchta yetakchi modeli mavjud. Birinchi model – Salovey va Mayer tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, emotsional intellektni ko'p qirrali tushunishga asoslangan poydevor sifatida xizmat qiladi. Ushbu model emotsional intellektning asosiy tarkibiy qismlarini keltirib chiqarib, bu sohadagi asosiy qobiliyatlarni tushunishga qimmatli tushuncha beradi. Reuven Bar-On tomonidan taklif etilgan Bar-On modeli esa emotsional va ijtimoiy faktorlarning umumiy farovonlik va muvaffaqiyatdagi rolini ta'kidlaydigan keng qamrovli tizimni taklif etadi. Bar-On modeli turli jihatlarni o'z ichiga oladi, jumladan intrapersonal (ichki), interpersonal (ijtimoiy), moslashuvchanlik, stressni boshqarish va umumiy kayfiyat kabi omillarni qamrab oladi. Boshqa tomondan, Daniel Goleman tomonidan ishlab chiqilgan emotsional intellekt modeli mashhur bo'lib, u shaxsiy va professional muvaffaqiyatdagi emotsional qobiliyatlarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Goleman modeli o'zini anglash, o'zini boshqarish, motivatsiya, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar kabi beshta asosiy komponentni o'z ichiga oladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Emotsional intellekt (EI) tushunchasi zamonaviy psixologiya va pedagogika ilmda muhim nazariy yo'nalish sifatida shakllangan bo'lib, uning rivojlanishida P. Salovey va J. Mayerning ishlari asosiy o'rin tutadi. Ular EI ni shaxsning o'z va boshqalarning emotsiyalarini aniqlash, tushunish va boshqarish qobiliyati sifatida izohlagan hamda ushbu tushunchaning kognitiv-intellektual jarayonlar bilan uzviy bog'liqligini ta'kidlagan. Keyinchalik

Daniel Goleman EI ning inson muvaffaqiyatiga ta'sirini chuqur tahlil qilib, uni rahbarlik, jamoaviy munosabatlar va shaxslararo kommunikatsiyada hal qiluvchi omil sifatida ko'rsatgan. Goleman EI komponentlarini o'zini anglash, o'zini boshqarish, motivatsiya, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar tarzida izohlab, uning amaliy ahamiyatini yanada kengaytirgan.

Emotsional intellektning keng qamrovli nazariy talqinlaridan biri Reuven Bar-On tomonidan ilgari surilgan bo'lib, u EI ni "emotsional-ijtimoiy kompetensiyalar majmui" sifatida tavsiflaydi. Bar-On modeli shaxsning intra-personal va interpersonal ko'nikmalari, moslashuvchanlik, stressni boshqarish hamda umumiy kayfiyat kabi omillar orqali farovonlik va faoliyat samaradorligini belgilashini asoslaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, EI ning bunday aralash modeli nafaqat emotsiyalarni boshqarishni, balki ijtimoiy moslashuvchanlik va barqaror qaror qabul qilishni ham o'z ichiga oladi. Ackley tomonidan olib borilgan amaliy tadqiqotlar esa turli EI o'lchovlari, ularning psixometrik xususiyatlari va qo'llanilish sohalari tahlil qilib, ushbu konsepsiyaning amaliy qo'llanmada qanchalik dolzarbligini ko'rsatgan.

So'nggi yillarda EI ning ish faoliyati, rahbarlik, ijtimoiy hamkorlik va shaxslararo munosabatlarga ta'siri bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar ham e'tiborni tortmoqda. Masalan, Bhardwaj EI ning xodimlar samaradorligi va tashkilot madaniyatiga ta'sirini o'rgangan bo'lsa, Chaidi va hamkorlari EI modellari va ular asosidagi nazariy tamoyillarni tizimli ravishda tahlil qilgan. O'zbek tadqiqotchilaridan A. Kodiraliyev rahbarlik kompetensiyalari shakllanishida emotsional kompetensiyalarning ahamiyatini yoritgan, A. Qodiraliyev esa yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda emotsional va ijtimoiy kompetensiyalarning o'rnini asoslab bergan. Ushbu ilmiy manbalar EI ning nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham shaxs va tashkilot rivojida ahamiyatini chuqur tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi emotsional intellektni rivojlantirish bo'yicha mavjud ilmiy manbalarni tizimli o'rganishga asoslangan bo'lib, ma'lumotlar asosan kontseptual va empirik tadqiqotlar tahlili orqali yig'ildi. Ma'lumotlarni olishda Salovey va Mayer, Goleman, Bar-On kabi olimlarning ilmiy ishlari, psixologik baholash modellari va zamonaviy tadqiqotlar bazalarida chop etilgan maqolalar tanlab olindi. Olingan ilmiy ma'lumotlar mazmunini tahlil usuli asosida qayta ishlanib, EI ning tarkibiy qismlari, nazariy modellari va ularning qo'llanilish doirasi taqqoslandi. Shuningdek, tematik kodlash orqali turli nazariy yondashuvlardagi umumiylik va farqlar aniqlanib, EI ning shaxsiy va kasbiy faoliyatga ta'siri bo'yicha ilmiy xulosalar shakllantirildi. Tahlil jarayonida manbalar ishonchliligi, ilmiy asoslanganligi va amaliy qo'llanilish darajasi mezon sifatida qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Emotsional intellekt ish faoliyatiga chuqur ta'sir ko'rsatadigan muhim xulq-atvoriy omil sifatida ustuvor o'rin tutadi. Uning ahamiyati shaxsiy va jamoaviy muvaffaqiyatning turli jihatlarida aks etadi, odamlarning o'zaro munosabatlarni qanday boshqarishi, samarali jamoa ishlashini rivojlantirishi va turli ish joylaridagi dinamik talablarga moslashishini ta'sir qiladi. Xulq-atvor dinamikasidagi muhim element sifatida emotsional intellekt o'zaro aloqalar va qaror qabul qilish jarayonlarining sifatini shakllantirib, turli professional sohalarda umumiy ish faoliyatini yaxshilashga hissa qo'shadi. An'anaviy intellektidan tashqari boshqa turli intellektual o'lchovlar muvaffaqiyatimizga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Masalan, bardoshlilik, qat'iyatlilik va oldindan ko'ra olish kabi sifatlar bizning natijalarimizni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Muvaffaqiyat manzarasi rivojlanib borar ekan, emotsional intellektga bo'lgan e'tibor ortib bormoqda, bu ko'pincha emotsional intellekt ko'rsatkichi sifatida o'lchanadi. Ushbu intellekt turi ish bilan bog'liq asosiy jihatlar, jumladan shaxsiy ish faoliyati, tashkilot samaradorligi va xodimlarni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Emotsional intellektning tamoyillari turli xulq-atvorlar, boshqaruv uslublari, munosabatlar, ijtimoiy ko'nikmalar va shaxsiy potensialni tushunish va baholash uchun yangi va keng qamrovli nuqtai nazar taqdim etadi. Uning kengayib borayotgan ahamiyati inson resurslari amaliyotlarida, shu jumladan strategik rejalashtirish, ish ro'yxati tuzish, ishga qabul qilish suhbatlari va tanlov jarayonlarida yaqqol ko'rinadi. Bundan tashqari, emotsional intellekt ta'lim va rivojlanish tashabbuslarida ham muhim o'rin egallab, inson salohiyatini yanada nozikroq tushunishga hissa qo'shmoqda.

Ichki tashkilot dinamikasiga ta'sirining ustidan, emotsional intellekt tashqi munosabatlarni rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega ekanligi isbotlanmoqda. Bu mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilash va mijozlarga xizmat ko'rsatish kabi muhim sohalarda o'zining rolini namoyon etmoqda. Emotsional intellektni tan olishning ortib borayotganini hisobga olgan holda, uning qo'llanilishi an'anaviy o'lchovlardan tashqariga chiqib, shaxsiy va professional munosabatlarning turli jihatlarini shakllantirmoqda. Emotsional intellektni qabul qilish – bu his-tuyg'ularimizni insoniy tajribamizning ajralmas qismi sifatida tan olishni anglatadi, ular turli jihatlarimizda ta'sir ko'rsatadi. Bu nafaqat o'z his-tuyg'ularimizni tushunish va boshqarishdan iborat, balki atrofimizdagi odamlarning his-tuyg'ulariga ham sezgir bo'lishni o'z ichiga oladi. Ushbu yuqori sezgirlik ma'noli o'zaro munosabatlarni rivojlantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Boshqalarning his-tuyg'ularini tanib, ularga javob berish

orqali shaxslar ochiq va haqiqiy muloqot uchun qulay muhit yaratishlari mumkin. Shunday qilib, emotsional intellekt shaxslar o'rtasida ishonch va tushunishni rivojlantirishda katalizator bo'lib xizmat qiladi.

Emotsional intellekt (EI) – bu shaxsning o'z his-tuyg'ularini va boshqalar yoki guruhlarining his-tuyg'ularini tanib, baholash va boshqarish qobiliyati, ko'nikmasi yoki o'zini anglashidir. Ushbu kompleks qobiliyat o'zaro munosabatlarni yaxshilash va samarali muloqotni rivojlantirishga yordam beradi. Yuqori emotsional intellektga ega bo'lgan shaxslar o'zlarining his-tuyg'ularini chuqur tushunishga ega bo'ladilar. Bu o'zini anglash ularga his-tuyg'ularini mahorat va haqiqat bilan boshqarishga imkon beradi. Bundan tashqari, boshqalarning his-tuyg'ulariga bo'lgan sezgirlik ularni ma'noli aloqalarni rivojlantirishga va turli emotsional signallarga empatiya bilan javob berishga imkon beradi. Yuqori emotsional intellektga ega bo'lgan shaxslarning e'tiborga loyiq xususiyatlaridan biri – ular doimo do'stona kayfiyatni tarqatishga qodir. Atrofidagi odamlarning his-tuyg'ulariga sezgirlik ularning iliqligini va ochiqligini yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, shaxsiy va professional sohalarida ijobiy aloqalar o'rnatishga hissa qo'shadi [8-b., 13–19].

Salovey va Mayer (1990) ning asosiy ishlarida EI dastlab ijtimoiy intellektning bir qismi sifatida konseptsiyalangan bo'lib, aynan uning ijtimoiy o'zaro munosabatlarni boshqarishdagi muhim rolga e'tibor qaratilgan. Ularning ta'rifi EI ni o'zining va boshqalarining his-tuyg'ularini kuzatish, tushunish, ularni ajratib ko'ra olish va bu emotsional bilimlarni o'z fikr va harakatlarini yo'naltirishda foydalanish qobiliyati sifatida tasvirlagan. Ushbu ta'rif emotsional intellektning murakkab va ko'p qirrali tabiatini ta'kidlaydi, uning o'zaro munosabatlar va qaror qabul qilish jarayonlaridagi ahamiyatini ko'rsatadi. Ularning dastlabki hissalarini kengaytirgan holda, Mayer va Salovey (1997) emotsional intellektning tarkibiy qismlariga chuqurroq kirib, uni hayotning turli sohalarida, ayniqsa professional muhitda qo'llashdagi amaliy jihatlarni yoritdilar. Ularning tadqiqotlari nafaqat dastlabki ramkaga asoslanib, balki emotsional intellektni kognitiv intellektning an'anaviy o'lchovlarini ortda qoldiradigan qobiliyatlar to'plami sifatida tan olishga yo'l ochdi. Ammo Daniel Goleman 1995-yilda "Emotsional intellekt: Nima uchun bu IQ'dan muhimroq bo'lishi mumkin" nomli eng ko'p sotilgan kitobi bilan emotsional intellektni keng ommaga tanitdi. Goleman nafaqat bu tushunchani keng tarqatdi, balki o'zining o'zini boshqarish, motivatsiya, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar kabi qo'shimcha komponentlarni qo'shgan holda uning doirasini kengaytirdi. Ushbu kengaytirilgan nuqtai nazar emotsional intellektning amaliy qo'llanilishini keng qamrovda o'rganishga undadi, bu esa ta'lim, biznes va psixologiya kabi sohalarida muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Emotsional intellektning nazariy asoslari

Peter Salovey va John D. Mayerning modeli (EI ning qobiliyatlar modeli). 1990-yilda Mayer va Salovey o'zlarining "Emotsional intellekt" nomli muhim maqolalari bilan inson xulq-atvorini tushunishimizni yangicha shakllantirdilar, bu asar zamonaviy emotsional intellekt (EI) haqidagi nazariyalar uchun asosiy doiraviy frameworkni yaratdi. Peter Salovey va John D. Mayer tomonidan ishlab chiqilgan emotsional intellekt modeli emotsional intellektni murakkab tuzilma sifatida to'liq tasvirlab beradigan asosiy framework sifatida xizmat qiladi va uning ko'plab muhim qirralarini o'z ichiga oladi. Ularning modelining markazida Salovey va Mayer emotsional intellekt bilan bog'liq asosiy qobiliyatlarni aniqlashda muhim rol o'ynaydigan to'rt alohida komponentni ta'kidlaydilar.

Birinchi komponent emotsiyalarni tanib olishga qaratilgan bo'lib, bu o'z his-tuyg'ularini va boshqalarning his-tuyg'ularini aniq tasavvur qilish va tushunishning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ushbu asosiy qobiliyat keyingi komponentlar uchun poydevor bo'lib xizmat qiladi va emotsional muhitni tushunishga zamin yaratadi. Bu asosni kengaytirgan holda, ikkinchi komponent emotsional tushunishni o'z ichiga oladi, bu esa shaxslardan his-tuyg'ularining murakkabliklarini va ularni boshqaruvchi omillarni chuqurroq o'rganishni talab qiladi. Bu faqat tanib olishdan ko'proq bo'lib, his-tuyg'ularni anglash va turli vaziyatlarda ularning kengroq oqibatlarini tushunish qobiliyatini ta'kidlaydi.

Uchinchi komponent emotsionalni tartibga solishni o'z ichiga oladi, bu esa o'z his-tuyg'ularini mahorat bilan boshqarish va nazorat qilish qobiliyatini ko'rsatadi. Ushbu jihat his-tuyg'ularining dinamik tabiati va turli holatlarda emotsional balansni saqlashning muhimligini tan oladi, bu esa shaxsiy farovonlik va samarali o'zaro munosabatlar uchun muhim ahamiyatga ega. Nihoyat, to'rtinchi komponent emotsional intellektni muammolarni hal qilish va qaror qabul qilish jarayonida qo'llashni ta'kidlaydi. Bu emotsional ma'lumotlardan foydalanishni o'z ichiga oladi, o'z fikr va harakatlarini boshqarishda yordam beradi va emotsional intellektning faqat o'zaro munosabatlar bilan cheklanmay, kognitiv jarayonlar va muammolarni hal qilish qobiliyatiga qanday ta'sir qilishini ko'rsatadi.

Bar-On modeli (EI ning aralash modeli). 1997-yilda doktor Reuven Bar-On Mayer va Salovey tomonidan ishlab chiqilgan emotsional intellekt frameworkidan tubdan farq qiluvchi modelni taqdim etdi. Avvalgi modeldan farqli o'laroq, Bar-Onning konsepsiyasi emotsional intellektni his-tuyg'ular yoki kognitiv qobiliyatlar bilan qat'iy bog'lamaydi. Aksincha, bu model emotsional intellektni "professional va kundalik sohalarida muvaffaqiyatni oldindan aytib berishi mumkin bo'lgan shaxsiy xususiyatlar"ning keng spektri sifatida talqin qiladi. Bar-On modeli emotsional intellektning doirasini kengaytirib, shaxsiyat xususiyatlari va kompetensiyalarining keng ko'lamini

qamrab oladi, bu esa an'anaviy ravishda faqat his-tuyg'ular va kognitiv jarayonlarga qaratilgan yondashuvni kengaytiradi. Ushbu kengaytirilgan nuqtai nazar shuni ko'rsatadiki, turli shaxsiyat xususiyatlarining aralashmasi hayotning turli sohalarida, jumladan professional va shaxsiy jihatlarida muvaffaqiyatni oldindan belgilashi mumkin.

Faoliyatning faqat his-tuyg'ulardan tashqari bo'lgan kengroq shaxsiyat xususiyatlarini tekshirishga qaratilgan Bar-On modeli emotsional intellektga keng qamrovli yondashuvni taklif qiladi. Ushbu kengaytirilgan frameworkda interpersonal ko'nikmalar, moslashuvchanlik va chidamlilik kabi xususiyatlar shaxsning emotsional intellekti va umumiy muvaffaqiyatiga ta'sir qiluvchi muhim komponentlar sifatida ko'rsatiladi. Bar-On modelida emotsional intellekt (EI) shaxsning atrof-muhitdagi qiyinchiliklar va stresslarga qanday munosabatda bo'lishini ta'sir qiluvchi kognitiv bo'lmagan qobiliyatlar, kompetensiyalar va ko'nikmalar spektri sifatida ta'riflanadi. Model ba'zi shaxslarning boshqalarga qaraganda muvaffaqiyatga erishish ehtimoli yuqori ekanini tushuntirishni maqsad qiladi. EI ni qayta baholashda model hayotdagi yutuqlar bilan eng yaqin bog'liq bo'lgan shaxsiy xususiyatlarni diqqat bilan tekshiradi va ularni besh alohida guruhga ajratadi: intrapersonal va interpersonal ko'nikmalar, moslashuvchanlik, stressni boshqarish va umumiy kayfiyat [2-b., 13–25].

Bar-On modeliga ko'ra, emotsional intellekt faqat emotsional sohada emas, balki kuchli ijtimoiy komponentni ham o'z ichiga oladi. Ushbu kengaytirilgan nuqtai nazar interpersonal ko'nikmalar, moslashuvchanlik va stressni boshqarish kabi turli jihatlarni qamrab oladi, ularning barchasi ijtimoiy muhit bilan chambarchas bog'liqdir. Model emotsional-ijtimoiy intellekt tushunchasini kiritadi va uni "o'zimizni tushunish va ifodalash, boshqalar bilan munosabatda bo'lish va kundalik hayotning muammolarini boshqarishdagi bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga olgan o'zaro bog'liq emotsional va ijtimoiy kompetensiyalar kesishmasi" sifatida ta'riflaydi.

Shuningdek, emotsional-ijtimoiy intellekt shaxsiy emotsional tajribalardan chetga chiqib, ijtimoiy munosabatlar sohasiga kiradi. Bu emotsional va ijtimoiy kompetensiyalar o'rtasidagi o'zaro ta'sirni ta'kidlab, ularning birlashgan ta'sirini tan oladi, bu esa shaxsning shaxsiy va o'zaro muammolarni boshqarish qobiliyatiga ta'sir qiladi.

Interpersonal ko'nikmalar emotsional-ijtimoiy intellektning muhim elementi bo'lib, boshqalar bilan samarali aloqada bo'lish, ijobiy munosabatlar va kommunikatsiyani rivojlantirish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Yana bir muhim jihat – moslashuvchanlik bo'lib, bu shaxsning ijtimoiy kontekstda o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish va ularga moslashish qobiliyatini aks ettiradi. Bar-On modeliga ko'ra, stressni boshqarish emotsional-ijtimoiy intellektning ajralmas qismidir, bu esa ijtimoiy vaziyatlardagi qiyinchiliklar va bosimlarni samarali ravishda boshqarishning ahamiyatini ta'kidlaydi. Ushbu ko'nikma shaxsning umumiy chidamliligi va farovonligiga ta'sir qiladi, bu esa dinamik ijtimoiy muhitda muhim ahamiyatga ega.

Bu ko'nikmalarga ega bo'lmagan shaxslar "o'zini tushunish va ifodalash", boshqalar bilan muvaffaqiyatli munosabatda bo'lish va kundalik vazifalar hamda muammolarni samarali hal qilishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Emotsiyalarni boshqarish va tartibga solish muhimdir, chunki bu emotsiyalarni nazorat qilishda yordam beradi va noxush natijalarga olib kelishi mumkin bo'lgan vaziyatlardan saqlanishga xizmat qiladi. Bar-On modelida ta'kidlanganidek, o'zini tushunish va ifodalash qobiliyati samarali kommunikatsiya va o'zini ifodalash uchun asosiy omildir. Ushbu ko'nikma nafaqat shaxsiy farovonlikka, balki boshqalar bilan mazmunli aloqalarni o'rnatishda ham muhim rol o'ynaydi.

Boshqalar bilan muvaffaqiyatli munosabatda bo'lish uchun interpersonal ko'nikmalar, moslashuvchanlik va stressni boshqarishning birlashmasi zarur bo'lib, bu barcha jihatlar emotsional-ijtimoiy intellekt bilan bog'liqdir. Bu kompetensiyalarni rivojlantirish ijobiy munosabatlar o'rnatish, jamoaviy ishni rivojlantirish va turli ijtimoiy kontekstlarda muvaffaqiyatga erishish uchun muhim ahamiyatga ega. Bar-On modelida ta'kidlangan kundalik vazifalar va muammolarni samarali boshqarish emotsional-ijtimoiy intellektning haqiqiy hayotdagi vaziyatlarda qanday qo'llanilishini ko'rsatadi. Bu to'g'ri qarorlar qabul qilish, muammolarni hal qilish va o'zgaruvchan sharoitlarga moslashishni o'z ichiga oladi, ularning barchasi shaxsiy va professional muvaffaqiyatga hissa qo'shadi.

Daniel Goleman modeli (EI ning kompetensiya modeli). 1995-yilda psixolog va xulq-atvor fanlari jurnalisti doktor Daniel Goleman o'zining "Emotsional intellekt" nomli inqilobiy kitobi orqali "emotsional intellekt" (EI) atamasini ommalashtirdi. Doktor Goleman ishlarida inson xulq-atvorining muhim bir jihati yoritilgan va emotsional intellekt shaxsning his-tuyg'ularini samarali boshqarish qobiliyati sifatida ta'riflangan bo'lib, bu his-tuyg'ularni to'g'ri va konstruktiv ravishda ifodalashni ta'minlaydi. Ushbu konsept shundan beri shaxsiy rivojlanish, o'zaro munosabatlar va umumiy farovonlikni tushunishda asosiy tamoyilga aylangan. Daniel Goleman o'zining yuksak muvaffaqiyatga erishish va baxtli hayotga intilishda emotsional intellekt (EI) IQ dan ko'ra ko'proq ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi. Muvaffaqiyatning asosiy ko'rsatkichlari turli omillarni o'z ichiga oladi, masalan kasbiy o'sish, boshqalar bilan barqaror va samarali munosabatlar o'rnatish va saqlash. Goleman modeli IQ ga ortiqcha urg'u berilishini tanqid qiladi, bu haqda uning kitoblaridan birida "Aqlli bo'lishni xato qilish" degan bo'lim sarlavhasi mavjud.

Goleman Garvard universitetidan PhD darajasini olgan bo'lsa-da, o'zining e'tiborini jurnalistikaga qaratdi va o'n ikki yil davomida "New York Times" gazetasida maqola yozuvchi sifatida ishladi. Ushbu davr mobaynida u miya va his-tuyg'ularni o'rganishga katta e'tibor qaratdi. Mayer va Salovey tomonidan yozilgan emotsional

intellekt haqidagi maqolani ko'rib chiqqanidan so'ng, Goleman kitob yozishga ilhomlandi va "Emotsional intellekt: Nega bu IQ dan ko'ra muhimroq bo'lishi mumkin" degan kitobni yaratish niyatida bo'lgan. Ushbu kitobda Goleman emotsional intellektni va uning jamiyatga ta'sirini batafsil o'rganadi.

Golemaning asosiy fikrlaridan biri shuki, "emotsional savodsizlik" turli ijtimoiy muammolarga olib keladi, jumladan emotsional beqarorlik, jinoyatchilik va ta'limdagi muvaffaqiyatsizlik. Bundan tashqari, Goleman ish joylarida ko'plab odamlar o'z his-tuyg'ularini samarali boshqarolmagani sababli o'zlarining to'liq imkoniyatlariga erisha olmasliklarini ta'kidlaydi. Bu holat ishdagi qoniqarsizlik va unumdorlikning pasayishiga olib keladi, bu esa hamkasblar bilan keraksiz nizolar, o'z ehtiyojlarini ifodalashdagi qiyinchiliklar va boshqalarga his-tuyg'ularni samarali ifodalay olmaslik bilan belgilanadi.

Goleman aqlli bo'lishga turli nuqtai nazardan yondashadi. Goleman modeli emotsional intellektning (EI) turli jihatlarini ajratib ko'rsatadigan ikki asosiy bo'limni belgilaydi. Birinchi navbatda, model shaxsiy qobiliyatlarni – masalan o'zini anglashni, va ijtimoiy kompetensiyalarni – masalan empatiyaning ajratadi. Ikkinchidan, model EI ning bilish bilan bog'liq jihatlarini his-tuyg'ularni boshqarish va tartibga solish bilan bog'liq jihatlardan farqlaydi. Misol uchun, biror kishining qiynalayotganini tan olish u kishini ruhlantirish qobiliyatidan farq qiladi. Biroq "his-tuyg'ularni o'qish" va ularga samarali ta'sir qilish EI ning umumiy konsepsiyasining muhim komponentlaridan biridir.

Golemaning birinchi kitobida u quyidagi jozibali fazilatlarni ta'riflaydi: o'ziga bo'lgan ishonch, sezgirlik, o'zini anglash, o'zini nazorat qilish, empatiya, optimizm va ijtimoiy ko'nikmalar. O'zini anglash shaxsning o'z kayfiyatlarini, his-tuyg'ularini tan olish va ularning boshqalarga ta'sirini tushunish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bu fazilatlarga o'ziga ishonch, realistik o'z-o'zini baholash va hazil tuyg'usini qamrab oladi. O'zini anglashga erishish shaxsning hissiy holatini kuzatish va his-tuyg'ularni to'g'ri aniqlash hamda nomlash qobiliyatiga bog'liq.

O'zini boshqarish – buzuvchi impuls va kayfiyatlarni boshqarish yoki yo'naltirish, shuningdek hukm qilmaslik va harakat qilishdan oldin o'ylashga tayyorlikni anglatadi. O'zini boshqarish bilan bog'liq fazilatlarga ishonchlilik, halollik, noaniqlikka moslashish va o'zgarishga ochiqlikni o'z ichiga oladi.

Ichki motivatsiya – tashqi mukofotlardan, masalan iqtisodiy foyda yoki maqomdan tashqari, ichki sabablarga ko'ra ishlashga bo'lgan istakni anglatadi. Bu hayotda muhim bo'lgan narsalar haqidagi ichki tasavvur, vazifalarni bajarishdan keladigan muvaffaqiyat hissi va o'rganishga bo'lgan qiziqishni o'z ichiga oladi. Ichki motivatsiya energiya va sabr-toqat bilan maqsadlarga erishishga intilish sifatida namoyon bo'ladi; bu esa muvaffaqiyatsizliklar oldida optimizm va tashkilotga sodiqlik bilan belgilanadi.

Empatiya – boshqa shaxslarning emotsional tarkibini tushunish, ularning emotsional javoblarini his qilish va ularga munosabat bildirish olish qobiliyatidir. Empatiyaning ko'rsatkichlariga munosabatlar o'rnatish va ularni saqlash, shuningdek mijozlarga xizmat ko'rsatish kiradi.

Ijtimoiy ko'nikmalar – munosabatlarni boshqarish, ijtimoiy aloqalarni o'rnatish, umumiy til topish va samarali aloqa o'rnatish qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Ijtimoiy ko'nikmalarning ko'rsatkichlari o'zgarishlarni boshqarishdagi samaradorlik, ta'sir qilish, ko'nikmalarni rivojlantirish va jamoa yetakchiligini qamrab oladi. Goleman (1998) bu fazilatlarni emotsional kompetensiyalar sifatida ta'riflaydi. Shunday qilib, bu ko'nikmalar emotsional intellekt (EI) ga asoslangan o'rganish ko'nikmalari sifatida talqin qilinadi va ish yoki turli kontekstlarda yuqori natijalarga olib keladi.

Bu ta'rif emotsional intellektning o'rganish jarayoniga bog'liqligini ta'kidlaydi. Aksincha, an'anaviy intellekt nazariyalari aqliy qobiliyatni o'rganish orqali ma'lum aqliy ko'nikmalarni egallash qobiliyati sifatida tasvirlaydi. Shuning uchun IQ testlari, odatda, shaxsning akademik bilimni egallash imkoniyatini ko'rsatadi, ammo bilimning o'zi emas. Biroq Goleman emotsional intellektni o'rganish orqali shakllanadigan ko'nikmalar to'plami sifatida ko'radi va bu ko'nikmalar turli ijtimoiy sohalarida, jumladan ish joyida muvaffaqiyatga hissa qo'shadi.

Misol uchun, empatiya qobiliyatiga ega bo'lish jamoa yetakchilariga jamoa a'zolarining his-tuyg'ularini tushunishga yordam beradi, bu esa jamoaning samaradorligini oshiradi. Xuddi shu ko'nikma sotuvchilarga mijozlarning mahsulotga bo'lgan emotsional munosabatlarini aniqlash orqali savdolarini muvaffaqiyatli yakunlashda yordam beradi.

Emotsional intellekt va ish faoliyatining ahamiyati

Bugungi kunda tobora murakkablashib borayotgan va raqobatbardosh biznes muhitida biznes rahbarlari xodimlarning ish faoliyatini optimallashtirish orqali tashkilotning samaradorligi va barqarorligini oshirish zaruratini his qilishmoqda. Bu jarayon biznesning omon qolishi va muvaffaqiyatini ta'minlash uchun muhim, chunki tashkilotlar doimiy o'zgarishlar va kuchli raqobat bosimi ostida ishlaydi.

Yuqori ish faoliyatini namoyish etadigan xodimlar nafaqat tashkilot maqsadlariga samarali hissa qo'shadi, balki korporativ daromadlarga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun xodimlarning ish faoliyatini tashkilot siyosatlarida ko'rib chiqish nihoyatda muhimdir. Xodimlarning ish faoliyatini o'lchash va yaxshilashga qaratilgan siyosatlarni joriy etish zamonaviy biznes muhitida muvaffaqiyatga erishishni maqsad qilgan tashkilotlar uchun zarur hisoblanadi.

Emotsional intellekt individlar orasida innovatsion ijodkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, natijada ular o'z ish faoliyatini yaxshilashga hissa qo'shadi. Uning ahamiyati tashkilot ichidagi muloqotni osonlashtirishda ham namoyon bo'ladi, bu esa ma'lumotlar va hamkorlikning uzluksiz oqimini ta'minlaydi. Shuningdek, emotsional intellekt ish joyidagi xulq-atvorni tushunishda asosiy tushuntiruvchi omil sifatida xizmat qiladi. Uning ta'siri nafaqat shaxsiy xulq-atvorga, balki tashkilot dinamikasi va umumiy natijalarga ham tegishlidir.

Bu ta'sir o'zgarish tashabbuslari, boshqaruv samaradorligi, trening strategiyalari va bank, ta'lim hamda korporativ tashkilotlar kabi sohalaridagi umumiy samaradorlikda yaqqol ko'rinadi (Kaur & Sharma, 2019). Xodimlar orasida emotsional intellektni rivojlantirish orqali tashkilotlar ijodkorlik, muloqot va umumiy ish faoliyatining yaxshilanishiga xizmat qiluvchi muhit yaratishi mumkin.

Yuqori emotsional intellektga ega bo'lgan xodimlar o'z his-tuyg'ularini va boshqalarning his-tuyg'ularini samarali boshqarish qobiliyatiga ega bo'lib, ish faoliyati natijalarini yaxshilashga yordam beradi. Ushbu qobiliyat zamonaviy ish joylarida qimmatli aktiv sifatida tan olinmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, ushbu maqola ish joyidagi shaxslarning ish faoliyati bilan bog'liq emotsional intellektni rivojlantirishning konseptual, nazariy nuqtai nazarlari va amaliy ahamiyatlarini batafsil o'rganishni maqsad qilgan. El turli sohalarida ish faoliyatining turli jihatlariga sezilarli darajada ta'sir qiluvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Keng qamrovli adabiyotlar El va rahbarlik, ish samaradorligi hamda xodimlarning qoniqish darajasi o'rtasidagi aloqani batafsil o'rganishga qaratilgan.

El ning shaxsiy va jamoaviy ish faoliyatiga ta'siri mustahkamlanib, uning munosabatlarni rivojlantirish, samarali jamoaviy ishni osonlashtirish va turli ish joylarida moslashuvchanlikni ta'minlashdagi muhim roli ko'rsatildi. Bugungi kunda interpersonal dinamika muhim rol o'ynaydigan ish muhiti tez rivojlanayotgan bir sharoitda El ning ahamiyatini kamaytirib bo'lmaydi.

Xodimlarning emotsional kompetensiyalarini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beradigan tashkilotlar muammolarni yengish, chidamlilikni oshirish va individual hamda jamoaviy muvaffaqiyatni ta'minlash uchun ancha yaxshi tayyorlangan bo'ladi. Ish joylari rivojlanishda davom etar ekan, El ni strategik ravishda integratsiya qilish chidamli va yuqori samarali jamoalarni yaratishda qimmatli aktiv bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ackley, D. (2016). Emotional intelligence: A practical review of models, measures, and applications. 68(4), 269–286.
2. Bar-On, R., & Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). 18, 13–25.
3. Bar-On, R., Dijk, C. F., Bar-On, R., & Bar-On, R. (2022). The Bar-On model and multifactor measure of human performance: Validation and application. 13 (July), 1–19. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.872360>
4. Bhardwaj, B. (2021). Contextual and task performance: Role of employee engagement and organisational culture in hospitality industry. 18(2), 187–201. <https://doi.org/10.1108/XJM-08-2020-0089>
5. Chaidi, I., Media, N., & Demokritos, D. (2023). Theories – models of emotional intelligence. February. <https://doi.org/10.36560/151220221638>
6. Kodiraliyev, A. T. U. (2022). Criteria for development of leadership skills in the management process. Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences, 2(11), 519–525.
7. Qodiraliyev, A. (2022). Fuqarolik jamiyatini qurishda yosh avlodning ijtimoiy faolligini oshirishning roli. Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences, 2(9), 13–19.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.